

STUDENTS VUEW POINT OF THE ROLE OF THE TEACHER OF BULGARIAN AS AN EXPERT EVALUATOR (study)

Abstract: The present article presents and analyses results from 2 summaries with children regarding value of the activity of teachers of Bulgarian as evaluators of students written texts. The first summary was realized in 2014 with one hundred and sixty students- seventh, ninth, tenth, eleventh and twelfth graders. The second summary was due period 2015 -2017 with 249 students from Shumen, Razgrad and Kyustendil regions. An analyses is presented in this article of every of twenty one questions in the second summary. The opinions of the students and the teachers are synchronized basically. There is a need of proper transformations in verbal behavior of teachers and students due to make educational process of Bulgarian more motivating and with better results.

Authors information:

Snezhanka Dobreva

Chief assistant doctor

University of Shumen Bishop Konstantin Preslavski

✉ s.dobreva@shu.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

Summary, evaluation, written text, teacher's resume, editing, work regarding mistakes.

Съвременното компетентностно ориентирано обучение по роден език се реализира предимствено като педагогическа интеракция, обвързана с три основни дейности модела: преподаване – учене – оценяване. Този триединен модел актуализира взаимовръзката преподаване – оценяване, учене – оценяване. Контекстът на съвременния личностно ориентиран педагогически дискурс предполага включване на оценителските дейности в процеса на обучение, използването на оценяването като обучителен модул. Ефективността на трите взаимосвързани горепосочени дейности модела е в пряка зависимост от качествата на педагогическото общуване, чиято характерологичност е в ползрението на педагогическата и методическата литература през последните десетилетия. За ефективността на това общуване допринася и отношението на двата субекти на образователния процес към оценъчните процедури в обучението по български език и литература и възможностите на тези процедури за ефективизиране на обучителния процес по български език и литература.

Настоящата статия концентрира внимание върху гледната точка на учениците за значимостта на дейността на учителите по български език и литература като експерт оценители на ученически писмени текстове. За целите на изследването анкети с ученици са реализирани двукратно, като са поставяни различни като брой и съдържателна насоченост въпроси. През 2014 г. от автора на статията (в позицията му на старши експерт по български език и литература на област Шумен) е проведен семинар с 65 учители по български език и литература от област Шумен. По време на семинара от двама учители (съответно от една профилирана гимназия и едно средно училище на град Шумен) са споделени резултати от реализирани от тях анкети (под

ръководството на автора на настоящото изследване) относно отношението на учениците към вписваните от учителите рецензии към ученически писмени текстове. Резултатите от проведената анкета със 160 ученици от VII (36), IX (29), X (27), XI (34) и XII (34) клас представя таблица № 1:

Таблица № 1

Въпроси/отговори	Клас				
	VII	IX	X	XI	XII
Въпрос № 1 Четете ли рецензията на преподавателя, вписана след Ваша писмена работа?					
Да	96 %	41 %	64 %	91 %	72 %
Не	0 %	59 %	29 %	7 %	17 %
Понякога	4 %	0 %	7 %	2 %	11 %
Въпрос № 2 Защо четете рецензията на учителя?					
За да разбере защо това ми е оценката	3 %	28 %	29 %	50 %	68 %
За да разбере какви са ми пропуските	29 %	11 %	62 %	48 %	32 %
За да разбере на какво да обърна внимание	68 %	61 %	9 %	2 %	0%
Въпрос № 3 Необходима ли е, според Вас, рецензията?					
Да	100 %	91 %	98 %	95 %	96 %
Не	0 %	1 %	1 %	0 %	0 %
Вероятно	0 %	8 %	1 %	5 %	4 %

Тези резултати могат да бъдат интерпретирани с оглед на два показателя – отношение на учениците към рецензията и нейния образователен потенциал; възрастова група, изразила съответното становище. Отговорите на трети въпрос показват, че учениците от прогимназиален и гимназиален етап са категорично убедени в необходимостта от вписване на рецензия от учителя към тяхната писмена речева продукция. Разнообразни са становищата на анкетираните относно действията по прочитане на рецензията (въпрос № 1). С най-голяма активност тази дейност се реализира от учениците от VII, XI и XII клас. Тези данни могат да бъдат обяснени с провежданите външни оценявания (съответно Национално външно оценяване по български език и литература в VII клас и Държавен зрелостен изпит по български език и литература след завършване на XII клас) и значимостта на очакваната резултатност от тези оценявания за бъдещата социализация на учениците от посочените възрастови групи. Изводи с дидактически потенциал съдържат и отговорите на втори въпрос – ясно изразена е позицията на седмокласниците, че четат рецензията с мотив да разберат пропуските си и да предприемат дейности по отработване на съответните дефицити. Учениците от гимназиален етап приоритетно четат рецензията, за да разберат защо са получили съответната оценка. Макар и различни като мотив, отговорите на този въпрос насочват към „имплицитно осъзната“ от учениците необходимост да разберат написаното в специфичния текст учителска рецензия. Този факт актуализира въпроса за максимално ефективното използване на възможностите на рецензията в педагогическия дискурс – и като средство за опосредствена комуникация между учителя и ученика, и като предпоставка за реализиране на обективни дейности по оценяване/самооценяване

на текст, и като стимул за подобряване на комуникативната пълноценност на създаваните от учениците текстове.

През периода 2015 – 2017 година от автора на изследването е проведено анкетно проучване сред ученици от областите Шумен, Разград и Кюстендил. В анкетното проучване на случаен принцип са включени 249 ученици.

В съдържателно отношение анкетните карти за ученици и учители¹ са изработени като сравнително еквивалентни, за да може да се направи съпоставителен анализ на становищата на субектите на образователния дискурс относно значимостта на рецензията в процеса на отработване на грешки, на формиране на езикови, литературни и комуникативни компетентности; относно функционалността ѝ в процесите на съвременен обективно оценяване с формираща насоченост. Тази анкета за ученици съдържа 21 въпроса (Приложение № 1) и предполага установяване на разбирането на учениците относно функциите на рецензията и очакванията от нея; основните речеви действия, извършвани от обучаваните във връзка с учителската рецензия; отношението на учениците към учителските рецензии с констатации за дефицити в проверения ученически писмен текст. Въпросите в анкетата за ученици са структурирани около няколко проблемни кръга: функции на рецензията; ролята ѝ за мотивиране на учениците за учене и резултатност; водещи учителите критерии при създаване на рецензии и оценяване на ученически писмени текстове; отношение на учениците към написаната от учителите рецензия; форми на използване на рецензията за отработване на грешки и повишаване на резултатността в процеса на обучение.

Отговорите на въпроси 1. и 2. дават представа за осъзнатата от учениците функция на учителската рецензия както в обучителния процес, така и за комуникативното им развитие. Резултатността по въпросите представят следващите в изложението две таблици:

Таблица № 2

1. Необходима ли е учителската рецензия като мотиватор за учене и стимулатор към подобряване на комуникативните Ви умения?			
Предложени отговори	Да	Не	Отчасти
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Прогимназиален етап ²	67 54,47 %	31 25,20 %	25 20,33 %
Гимназиален етап	97 76,98 %	18 14,29 %	11 8,73 %
Общо	164 65,86 %	49 19,68 %	36 14,46 %

Таблица № 3

2.1. Какво очаквате/предпочитате да видите в края на проверения Ви от учителя текст?			
Предложени отговори	Само оценка	Само рецензия	И оценка, и рецензия
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Прогимназиален етап	11 8,94 %	3 2,44 %	109 88,62 %
Гимназиален етап	24 19,05 %	4 3,17 %	98 77,78 %

Общо	35 14,06 %	7 2,81 %	207 83,13 %

80,32 % от анкетираните ученици са убедени, че рецензията мотивира за учене и стимулира към подобряване на комуникативните умения, като 65,86 % застават категорично „да“ зад това становище, а 14,46 % предпочитат дескриптора „отчасти“ при определяне на рецензията като мотиватор за учене и стимулатор към подобряване на комуникативните умения на учениците. 83,13 % от учениците очакват към проверената си от учителя писмена работа да открият и оценка, и рецензия. Само рецензия предпочитат 2,81 %, а само оценка – 14,06 % от анкетираните ученици. Обработените анкетни данни насочват към доминантна предпочетеност от учениците на задължителното присъствие на оценка към проверените техни писмени разработки.

Въпроси 2.2. и 3. предполагат информацията относно обичайната практика в училище по използването на количествените и качествените оценки, както и информацията за очакванията на учениците от рецензията и какво разбират от нея:

Таблица № 4

3. Случвали се в практиката на обучението Ви по български език и литература учителят да пише само рецензия или само оценка? Каква е обичайната практика?			
Образователен етап	Прогимназиален етап	Гимназиален етап	Общо
Предложени отговори	Брой/Процент	Брой/Процент	
Само оценка – по-често	2	6	8
	1,63 %	4,76 %	3,21 %
Само рецензия – по-често	5	11	16
	4,07 %	8,73 %	6,42 %
Винаги оценка и рядко рецензия	1	2	3
	0,81 %	1,59 %	1,21 %
Винаги рецензия и по-рядко оценка към нея	6	14	20
	4,88 %	11,11 %	8,03 %
Най-често и рецензия, и оценка едновременно	109	93	202
	88,62 %	73,81 %	81,13 %

81,13 % от анкетираните посочват, че обичайната практика при проверката на ученически писмени текстове е свързана с вписване едновременно и на оценка, и на рецензия. Мненията на ученици и учители съвпадат и са свидетелство относно горепосочената преобладаваща практика. На въпроса *Четат ли рецензията*, учениците отговарят: *да, винаги* – 80,72 %; *не, никога* – 15,26 %; *да, понякога* – 4,02 %. Отговорите, извеждащи необходимостта от четене на рецензия (представени от 84,74 % от анкетираните ученици), актуализират целесъобразността от създаване и вписване от учителите на такива рецензии, които да са обективни, да са диференциращи и да показват персонална съобразеност със спецификата на съответния ученик като автор на текст по зададени параметри.

Откровено споделеното от учениците очакване от рецензията е в синхрон с мотивационните им нагласи за учене и постижимост:

Таблица № 5

2.2. Какво очаквате да разберете/научите от учителската писмена рецензия?			
Предложени отговори	Прогимназиален етап Брой/Процент	Гимназиален етап Брой/Процент	Общо Брой/Процент
Констатации за постижения/пропуски и препоръки	11	12	23
	8,94 %	9,52 %	9,24 %
Констатации за постижения и препоръки	7	9	16
	5,69 %	7,14 %	6,43 %
Констатации за пропуски и препоръки	3	2	5
	2,44 %	1,59 %	2,01 %
Обосноваване на оценка, констатации (за постижения/пропуски) и препоръки	89	71	160
	72,36 %	56,35 %	64,26 %
Обосноваване на оценка и препоръки	4	32	36
	3,25 %	25,40 %	14,45 %
Само обосноваване на оценка	9	0	9
	7,32 %	0 %	3,61 %

Разнопосочни са очакванията на учениците от учителската рецензия. 82,32 % свързват учителската рецензия със задължително обосноваване на получената оценка за съответен писмен текст, като 3,61 % отреждат на рецензията само обосноваваща функция. Останалите 78,81 % анкетирани ученици очакват от рецензията освен да обоснове оценката и да изведе констатации за постижимост/дефицитност, да даде препоръки. 96,39 % от учениците предпочитат в рецензията да има препоръчителна част.

Споделеното от учениците мнение относно степента на разбираемост, на разчетеност на учителската рецензия представя въпрос 4.2.:

Таблица № 6

4.2. Разбирате ли констатациите и дадените от учителя препоръки в рецензията към Ваш писмен текст?				
Предложени отговори	Да, винаги	Не, никога	Понякога (поскоро често)	Понякога (поскоро рядко)
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Прогимназиален етап	105 85,37 %	2 1,63 %	11 8,94 %	5 4,07 %
Гимназиален етап	41 32,54 %	8 6,35 %	64 50,79 %	13 10,32 %
Общо	146 58,63 %	10 4,02 %	75 30,12 %	18 7,23 %

95,98 % от анкетираните ученици твърдят, че разбират рецензията. За 58,63 % тази разчетеност на учителската рецензия е еквивалент на винаги успешно рецептивно

речево поведение. Успешното разчитане е приоритет на учениците от прогимназиален етап – 85,37 %; в сравнение с учениците от гимназиален етап – 32,54 %. Само 6,35 % от учениците от гимназиален етап твърдят, че никога не разбират констатациите и дадените препоръки от учителската рецензия. Този факт може да бъде коментиран двупосочно: от една страна, като предопределеност на неразчетеността от прекалената сложност и терминологична обремененост на учителската рецензия; от друга страна, невъзможността за разчитане може да бъде свързана с липсата на умения на обучаваните за качествено реализиране на подобна (рецептивно-анализационна) дейност.

Четири въпроса от анкетата (5., 6., 7., 8.) предполагат откровено споделяне на мнение за начина на отбелязване на грешки при проверката на ученически текст от учителя и последващите дейности по отработването на констатираните слабости. Обичайните практики относно начина на отбелязване на грешките и съотношението на гледните точки на двамата субекти в образователния дискурс представят таблица № 7 и диаграми № 1 и № 2:

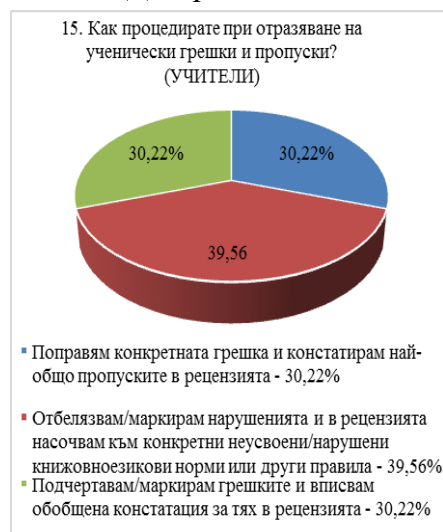
Таблица № 7

5. Каква е обичайната практика на учителя при поправката на грешки, открити във Ваша писмена работа?			
Предложени отговори	Учителят поправя конкретната грешка и констатира най-общо пропуските в рецензията	Учителят маркира конкретната грешка и в рецензията насочва към конкретни, неусвоени/нарушени книжовно езикови норми или други правила	Учителят маркира грешките и вписва обобщена констатация за тях в рецензията
Образователен етап	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Прогимназиален етап	28 22,76 %	32 26,02 %	63 51,22 %
Гимназиален етап	9 7,14 %	12 9,52 %	105 83,33 %
Общо	37 14,86 %	44 17,67 %	168 67,47 %

Диаграма № 1

Диаграма № 2

Учениците са категорични, че в преобладаващите случаи учителят само маркира грешките и вписва обобщена информация за тях в рецензията – 67,47 % – становище, което не съвпада напълно със споделеното от учителите – само 30,22 % от тях посочват подобен технологичен модел.³ Не съвпада мнението на учители и ученици относно дейностите по конкретно поправяне на грешки: 30,22 % от учителите споделят, че реализират такава дейност, докато 14,86 % от учениците твърдят, че са потребители на подобна дейност на учителя.

Таблица № 8 представя връзката между избран от учителя модел (само на маркираност на грешки и невписаност на констатация за тези грешки в рецензията) и ефективността от последващата редакторска дейност на учениците. 57,83 % от учениците споделят, че при подобен модел са затруднени при цялостното редактиране и че той им помага да отработят дефицитите само в маркирания от учителя участък на своя писмен текст:

Таблица № 8

6. Какво е отношението Ви към проверен от учителя Ваш писмен текст, в който само са маркирани грешки (дефицити) и не е вписана рецензия?			
Образователен етап	Прогимназиален етап	Гимназиален етап	Общо
	Брой/Процент	Брой/Процент	Брой/Процент
Предложени отговори			
По-трудно Ви е да редактирате целия текст	48	31	79
	39,02 %	24,60 %	31,73 %
По-лесно Ви е да редактирате целия текст	9	12	21
	7,32 %	9,52 %	8,43 %
В подчертания текстов участък можете успешно да редактирате, но като цяло не добивате представа за постиженията и слабостите си	64	80	144
	52,03 %	63,49 %	57,83 %
Друго	2	3	5
	1,63 %	2,38 %	2,01 %

Практиката на маркиране на грешките с непосредства изведеност на констатации за техния тип в рецензията се оказва затрудняваща за учениците. Категорично изразено от 89,56 % анкетираните е становището, че подобна неизведеност в ранг на обобщеност (на маркираните в писмения текст грешки) затруднява учениците при реализиране на последващи редакторски дейности на цялостния текст. Този модел е характеризирани като относително ефективен за учениците само относно редакторски процедури на участъците с маркирани слабости. Анкетните резултати кореспондират и с установеното в анкетата за учители, при която категорично от 94,24 % анкетираните е изразено становище, че рецензията е реален помощник на ученика за реализиране на последващи дейности по подобряване на собствената текстопродукция.

Въпроси 7. и 8. са провокативни, предполагат обобщаване на субективните реакции на анкетираните ученици в случаи на изказани твърдения в учителските рецензии за дефицитност на проверен ученически текст и случаи на неприетост на съответните констатации:

Таблица № 9

7. Как приемате, изказани в рецензията, твърдения за дефицити в конкретната си писмена разработка?			
Предложени отговори	Като обида към положения от Вас труд като автор на текста	Като желание на учителя да Ви помогне в бъдещата редакторска дейност	Като стимул за по-нататъшна дейност по речевото Ви развитие
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Образователен етап			
Прогимназиален етап	93 75,61 %	16 13,01 %	14 11,38 %
Гимназиален етап	94 74,60 %	25 19,84 %	7 5,56 %
Общо	187 75,10 %	41 16,47 %	21 8,43 %

Таблица № 10

8. Как реагирате обикновено, ако не сте съгласни с някои от изложените в рецензията на учителя констатации?			
Предложени отговори	Винаги съм съгласен/а с констатациите на учителя	Не искам обяснения, защото те не ме интересуват; важна е само оценката	Не искам обяснения, за да не настройвам учителя срещу себе си
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Образователен етап			
Прогимназиален етап	19 15,45 %	60 48,78 %	44 35,77 %
Гимназиален етап	62 49,20 %	24 19,05 %	40 31,75 %
Общо	81 32,54 %	84 33,73 %	84 33,73 %

Констатациите за допуснати слабости в писмените текстове се приемат само от 24,90 % от анкетираните като имплицитно заявено желание от учителите да се помогне при бъдещата редакторска дейност на учениците и да се стимулират обучаваните за по-нататъшно речево развитие. Реакциите на обучаваните относно изведена в учителските рецензии констативност за дефицитност са представени от учениците чрез два модела: първи модел – абсолютно съгласие винаги с учителските констатации; втори модел – липса на въпроси от страна от ученика към учителя дори и при известно несъгласие с рецензията. Вторият модел, според мнението на анкетираните ученици, е предопределен от две причини, представени с равен брой отговори – незаинтересованост от рецензията (33,73 %) и нежелание да се настройва учителят срещу съответния „питащ“ ученик (33,73 %).

Вярно е усетена от учениците водещата тенденция на преобладаваща констативност на учителските рецензии. Доминираността на констативните части в учителските рецензии е отбелязана от 46,96 % ученици, като 41,34 % свързват тази констативност с информация и за позитиви, и за негативи. Близо 10 % от анкетираните твърдят, че в учителските рецензии преобладаващи са винаги констатациите за недостатъците на ученическите текстове. Препоръчителността е изведена като

доминантен маркер на учителската рецензия от 29,32 % ученици, като само за 10,04 % анкетираните тази препоръчителност е свързана с показателя конкретност на съответната констатация (за припомняне на нарушено книжовноезиково правило; за конкретни редакторски действия и др.):

Таблица № 11

9. Какво преобладава в рецензията на учителя Ви по български език и литература към Ваши писмени текстове?			
Образователен етап	Прогимназиален етап Брой/ Процент	Гимназиален етап Брой/ Процент	Общо Брой/ Процент
Предложени отговори			
Препоръки за припомняне на неусвоено/нарушено правило	9	7	16
	7,32 %	5,56 %	6,43 %
Препоръки за конкретни редакторски действия на проверения текст	6	3	9
	4,88 %	2,38 %	3,61 %
Констатации за дефицити на текста	10	14	24
	8,13 %	11,11 %	9,64 %
Констатации за позитиви на текста	8	6	14
	6,50 %	4,76 %	5,62 %
В рецензията винаги присъства констатация и за позитиви, и за дефицити	49	54	103
	39,84 %	42,86 %	41,34 %
Констатации те в рецензията винаги са допълнени от препоръки	25	23	48
	20,33 %	18,25 %	19,28 %
Не мога да преценя кой модел е преобладаващ	16	19	35
	13,01 %	15,08 %	14,06 %

Таблица № 12 и диаграми № 3 и № 4 насочват към изводи относно разминаващите се в известна степен гледни точки на учители и ученици за характерния маниер на работа в училище във връзка с разчитане и разбиране на учителската рецензия. 40,29 % учители отбелязват, че работят винаги за придобиване на умения по разчитане на учителската рецензия. 53,41 % ученици застъпват същата позиция, като от тях 23,69 % подчертават постоянството на подобни дейности като традиционна практика в училище:

Таблица № 12

11. Работите ли в часовете за редактиране на писмени текстове и върху разчитане и разбиране на учителската рецензия към проверен Ваш писмен текст?				
Предложени отговори	Да, винаги	Не, никога	Понякога (по-скоро рядко)	Понякога (по-скоро често)
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Образователен етап				
Прогимназиален етап ¹	36 29,27 %	5 4,07 %	48 39,02 %	34 27,64 %
Гимназиален етап	23 18,25 %	17 13,49 %	46 36,51 %	40 31,75 %
Общо	59 23,69 %	22 8,84 %	94 37,75 %	74 29,72 %

Диаграма № 3

Диаграма № 4

Редовно работят по съотнасяне на резултатите от ученическите текстове с конкретни критериални скали за оценка на ученическия речев жанр само 30,52 %; 60,24 % характеризират подобни дейности в училище като случващи се „рядко“ и „понякога“:

Таблица № 13

12. Работите ли в часовете за развитие на комуникативни компетентности върху съотнасяне на констатациите от учителски рецензии с критериите за оценка на съответния проверен и рецензиран писмен ученически текст?

Предложени отговори Образователен етап	Да, често	Не, никога	Понякога	Да, по-скоро рядко
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Прогимназиален етап	54 43,90 %	12 9,76 %	46 37,40 %	11 8,94 %
Гимназиален етап	22 17,46 %	11 8,73 %	65 51,59 %	28 22,22 %
Общо	76 30,52 %	23 9,24 %	111 44,58 %	39 15,66 %

Подобни резултати предполагат изводи за необходимостта от по-целенасочени и системни дейности за обвързване на постигната резултатност (изведена в учителски рецензии) с конкретни критериални скали не само на етапа на запознаване със спецификата на конкретен текст и етапа на подготовката за създаването му от учениците, а и на етапа на редактиране на проверените ученически текстове.

Представените в следващото изложение таблици № 14 и № 15 и диаграми № 5, № 6 и № 7 говорят за приближеност на гледните точки на учители и ученици относно значението на учителската рецензия като помощно средство за отработване на дефицити от ученици, допуснали грешки в писмените си разработки. 64,26 % от

учениците твърдят, че рецензиите винаги им помагат да редактират цялостно текста си. 69,08 % са категорични, че учителските рецензии насочват към конкретни пропуски или най-важни грешки. По-скептично е мнението на учителите, приемащи, че рецензията помага на ученика в процесите на саморедактиране – становище, изразено само от 19, 42 % анкетираните.

Таблица № 14

10. Помагат ли Ви рецензиите на учителя да редактирате цялостно текста си?				
Предложени отговори Образователен етап	Да, винаги	По-скоро да	Отчасти	Почти не
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Прогимназиален етап	85 69,11 %	19 15,45 %	18 14,63 %	1 0,81 %
Гимназиален етап	75 59,52 %	10 7,94 %	24 19,05 %	17 13,49 %
Общо	160 64,26 %	29 11,64 %	42 16,87 %	18 7,23 %

Таблица № 15

13. Насочват ли Ви учителските рецензии към конкретните пропуски или най-важните грешки, които трябва да отработите?			
Предложени отговори Образователен етап	Да, винаги рецензията насочва към конкретни грешки	Не, никога рецензията не насочва конкретни грешки	Най-често учителската рецензия съдържа обща констатация за допуснатите грешки
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Прогимназиален етап	92 74,79 %	2 1,63 %	29 23,58 %
Гимназиален етап	80 63,49 %	2 1,59 %	44 34,92 %
Общо	172 69,08 %	4 1,61 %	73 29,32 %

Диаграма № 5

Диаграма № 6

Диаграма № 7

Четири въпроса от анкетата за ученици акцентират върху модела на отработване на изведените в учителската рецензия грешки (въпроси 14., 15., 16., 17.). Предложените в статията следващи четири таблици представят тяхната резултатност:

Таблица № 16

14. Кой е преобладаващият модел на отработване на грешките от писмени ученически текстове в часовете за редактиране?

Предложени отговори	Поправяме отделни грешки, изведени от учителя и определени от него като типични		Четем и коментираме някои от най-добрите ученически писмени работи		Имаме възможност да работим диференцирано върху собствените си грешки	
	Брой	Процент	Брой	Процент	Брой	Процент
Образователен етап						
Прогимназиален етап	67	26,91%	32	12,85%	24	9,64%
Гимназиален етап	64	25,70%	23	9,24%	39	15,66%
Общо	131	52,61%	55	22,09%	63	25,30%

52,61 % анкетирани ученици твърдят, че преобладаваща е практиката в уроците за редактиране по отработване на определени от учителя типични грешки. Само 25,30 % ученици са на мнение, че усещат диференциран подход и успяват в часовете да поработят върху собствените си грешки и тяхното осмисляне.

Обнадеждаващ е фактът, че 80,72 % от учениците твърдят, че у дома четат рецензията, за да разберат препоръките на учителя, като 40,96 % реализират тази дейност често, а 39,76 % – понякога:

Таблица № 17

15. Четете ли у дома рецензията на учителя към Ваш писмен текст и опитвате ли се да разберете основанията му за оценка и зададените препоръки?

Предложени отговори	Да, често	Не, никога	Понякога
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Образователен етап			
Прогимназиален етап	50 20,08 %	23 9,24 %	50 20,08 %

Гимназиален етап	52 20,88 %	25 10,04 %	49 19,68 %
Общо	102 40,96 %	48 19,28 %	99 39,76 %

Въпрос 16 от анкетата за ученици предполага открито споделяне на становище относно последващите действия на учениците при запознаване с учителска рецензия, извеждаща констатации за слабости на ученическия текст:

Таблица № 18

16. Как процедурите с рецензия, съдържаща констатации за Ваши пропуски/грешки?			
Предложени отговори	Посещавам часове за консултанционна дейност, за да отработя с учителя персоналните си пропуски	Не ме интересува констатацията на учителя	Търся сам начин за отработване на грешките си и усвояване на нарушените правила
Образователен етап	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Прогимназиален етап	48 19,28 %	9 3,61 %	66 26,51 %
Гимназиален етап	31 38,96 %	12 4,82 %	83 33,32 %
Общо	79 31,73 %	21 8,43 %	149 59,84 %

59,84 % ученици посочват, че търсят сами начин за отработване на грешките; само 31,73 % – че търсят помощ от учителя за тази дейност по време на консултации.

Таблица № 19

17. Как процедурите при категорична препоръка в учителската рецензия да отработите определени грешки?						
Образователен етап	Прогимназиален етап		Гимназиален етап		Общо	
	Брой	Процент	Брой	Процент	Брой	Процент
Припомням си съответните правила и тогава редактирам конкретните грешки	59	23,69	80	32,13	139	55,82
Не поправам отново текста си/грешките си (или по-често постъпвам по този начин)	10	4,02	10	4,02	20	8,04
Редактирам писмената си работа изцяло, като се съобразявам с препоръките на учителя	54	21,69	36	14,46	90	36,14

Самостоятелният модел на отработване е свързан от 55,82 % ученици с дейности по припомняне на правила и последваща редакторска дейност. Само 36,14 % анкетираните посочват, че отработват грешките чрез цялостно редактиране на писмената си работа.

Следващите в статията две таблици (№ 20 и № 21) и диаграми (№ 8, № 9 и № 10) насочват към съотнасяне на гледните точки на ученици и учители относно изисквания за редактиране на грешки и реализиране на цялостна проверка:

Таблица № 20

18. Изисква ли учителят Ви по български език и литература да редактирате грешките в проверена от него Ваша писмена работа?				
Предложени отговори	Да, винаги	Да, често	Да, понякога (по-скоро рядко)	Не, никога
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Образователен етап				
Прогимназиален етап	32 26,02 %	69 56,10 %	13 10,56 %	9 7,32 %
Гимназиален етап	18 14,28 %	53 42,06 %	30 23,81 %	25 19,84 %
Общо	50 20,08 %	122 49,00 %	43 17,27 %	34 13,65 %

Таблица № 21

19. Изисква ли учителят Ви по български език и литература да направите цялостна поправка на проверена и оценена Ваша писмена работа?				
Предложени отговори	Да, винаги	Да, често	Да, понякога (по-скоро рядко)	Не, никога
	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Образователен етап				
Прогимназиален етап	29 23,58 %	36 29,26 %	44 35,78 %	14 11,38 %
Гимназиален етап	15 11,90 %	22 17,46 %	63 50,00 %	26 20,63 %
Общо	44 17,69 %	58 23,29 %	107 42,98 %	40 16,04 %

Диаграма № 8

Диаграма № 9

Диаграма № 10

Очевидно е съпадението на мненията на учители и ученици по разглежданите въпроси, което е показателно за липсата на постоянна практика по изискване за цялостно редактиране на (предварително рецензиран) ученически текст и проверка на тази реализирана от обучаваните речева дейност.

Таблица № 22 и диаграми № 11, № 12 и № 13 насочват към още един проблем в педагогическата практика, свързан с последващата дейност от учител и ученици във връзка с проверката на редактирана (предходно рецензирана) ученическа писмена разработка:

Таблица № 22

20. Проверява ли учителят Ви по български език и литература как сте направили поправка на предходно проверена и рецензирана Ваша писмена работа?				
Предложени отговори	Да, винаги	Да, понякога (поскоро често)	Да, понякога (поскоро рядко)	Не, никога
Образователен етап	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент	Брой Процент
Прогимназиален етап	12 9,76 %	14 11,38 %	63 51,22 %	34 27,64 %
Гимназиален етап	26 20,63 %	11 8,73 %	37 29,37 %	52 41,27 %
Общо	38 15,56 %	25 10,04 %	100 40,16 %	86 34,54 %

Диаграма № 12

Диаграма № 13

25,60 % от учениците изказват становище за налична практика в училище по проверка от учителя на редактиран от ученик (предходно проверен и рецензиран от учител) писмен текст. Забелязва се известно разминаване в гледните точки на учител и ученици по този въпрос. 97,12 % от анкетиранияте учители защитават становището за реализиране на последващи действия по контролиране на начина на отработване на

изведени в рецензиите грешки. Само 2,88 % учители посочват, че не реализират подобна дейност. При отговорите на въпроса за учителските дейности спрямо реализирана цялостна поправка от учениците 60,43 % учители са категорични, че изискват поправката, но не реализират дейности като експерт оценители по проверката ѝ. 36,69 % изразяват мнение, че рецензират отново цялостно редактирания от ученика текст. Мнението на анкетираните ученици разкрива друга гледна точка за педагогическата практика в обучението по български език и литература. Само 15,26 % обучавани говорят за постоянство в реализирането на подобна оценъчна дейност от учителите. 74,70 % от анкетираните ученици са мнение, че повторна проверка на цялостно редактиран от ученик текст или не се реализира от учителя, или, че тази дейност е като изключение, т.е. осъществява се изключително рядко. Само 15,56 % обучавани говорят за постоянство в реализирането на подобна оценъчна дейност (срещу 36,69 %, посочени от учителите).

Последният въпрос от анкетата за ученици насочва към осъзнатата функционалност на рецензията от учениците и позволява съпоставителни процедури с мнението на учителите по този въпрос:

Таблица № 23

21. Каква е функцията на учителската рецензия към ученически писмени текстове?			
Образователен етап	Прогимназиален етап	Гимназиален етап	Общо
Предложени отговори	Брой/ Процент	Брой/ Процент	Брой/ Процент
Задължение е на учителя и затова трябва да се вписва към ученически текстове	10 4,02 %	15 6,02 %	25 10,04 %
Функцията на рецензията е да запознае родителите/учениците с мотивите на учителя за оценка	24 9,64 %	18 7,23 %	42 16,87 %
Рецензията трябва да насочи вниманието на ученика към постиженията и към слабостите, които трябва да се преодолеят занапред	89 35,74 %	93 37,35 %	182 73,09 %

Функцията на рецензията е разбрана от учениците като текст, насочващ вниманието на ученика към постиженията и към слабостите (73,09 %) и запознаващ родители/ученици с мотивите на учителя за оценка (16,87 %). Като предимствено задължение на учителя е изведена рецензията от 10,04 % ученици (срещу 23,75 % анкетираните учители, изказващи мнение относно ненужността от реализирането на това тяхно задължение). Очевидно е съвпадението на гледните точки на субектите на образователния дискурс относно значението на рецензията като средство за мотивиране на комуникативното развитие, като стимулатор за отработване на грешки и слабости в текстопродуктивните умения на обучаваните. Няколко ученици са се опитали да впишат собствена гледна точка по въпроса, например: *Рецензията трябва да насочва ученика към неговите грешки и върху материята, която трябва да упражни (ученик*

от прогимназиален етап); *В рецензията да има конкретни насоки, а не само констатирани грешки; Рецензията служи за това ученикът да разбере къде допуска грешки и с какво се справя добре. Рецензията трябва даде ясна представа на ученика за нивото му* (споделено от ученици от гимназиален етап).

***

Резултатността от анкетните проучвания с ученици (както и изведените резултати от анкетите за учители в цитираната вече статия) насочват към изводи относно:

1. Осъзната от учителите и учениците функционалност на учителската рецензия към ученически писмен текст.
2. Желание на учителите да включат учениците в дейности по разчитане и разбиране на учителската рецензия и недостатъчност и непостоянство на реализираните в реалната педагогическа практика от учителите дейности по проверка на осъществена от учениците редакторска работа (и в аспект поправяне на конкретни грешки, и в аспект проверка на цялостно реализирана поправка).
3. Очевидно желание на учителите да включат учениците в процесите по оценяване, от една страна; от друга страна – прокрадващи се страх и притеснение относно недостатъчността на учебно време за действително реализиране на подобни дейности.
4. Осъзнатост от учители и ученици на значимостта на рецензията, от една страна, и недостатъчност или формалност в дейностите по разчитане и разбиране на рецензията (в смисъл използване на написаното в нея като стимул за по-нататъшно изграждане на учениците като пълноценни комуникатори), от друга страна.

Предложените и анализирани анкетни резултати и направените по-горе изводи предполагат търсене на пътища за промяна на речевите дейности в оценъчните процедури в обучението по български език и литература и на двата субекти на образователния дискурс, съответно:

- Учителите – по посока на използване на рецензиите не толкова като информационно констатиращо средство, колкото като модели на конструктивен опосредствен диалог с конкретен ученик (създаване на по-пълноценно вписващи се в характеристиките на формиращото оценяване рецензии) и по реализиране на системни дейности по подпомагане на учениците в процесите на разчитане на констатациите/препоръките в рецензиите и предприемане на ефективни речеви действия по спазване на дадените от съответния учител препоръки;
- Учениците – по посока на реализиране на системни и ефективни дейности за възприемане (използване) на учителската рецензия не само като обосновател на конкретна оценка, а и като препоръка за цялостна редакторска дейност на текстове с дефицити; като мотиватор за по-нататъшно развитие на цялостната личност на ученика (умението за създаване и възприемане на текстове е определящо за комуникативните взаимоотношения, за личностната самоидентификация и социализация на индивида).

Бележки:

1. Моделът на анкетата, реализирана с учители, е представен в приложение № 2 на статията „Учителите по български език и литература за ефективността на

дейностите си като експерт оценители на писмени ученически текстове“ [Добрева 2017: 442 – 444].

2. Бройките за етап са изчислени спрямо анкетирания брой ученици от съответния етап: 123 – прогимназиален етап, 126 – гимназиален етап; процентът в реквизита за обобщени данни е изчислен спрямо общия брой анкетираны ученици – 249.
3. Конкретните данни по съответните въпроси, изведени от анкетата за учители, са представени в цитираната вече статия [Добрева 2017: 420 – 444].

References:

1. Dobрева 2017: Dobрева, S. Teachers of Bulgarian about the effects of activities as experts evaluating written texts of the students. – SocioBrains. International scientific refereed online journal with impact factor. ISSUE 42, Februari 2018, ISSN: 2367-5721, с. 420 – 444 .

Приложение:

АНКЕТА ЗА УЧЕНИЦИ

УВАЖАЕМИ УЧЕНИЦИ,

Настоящата анкета е анонимна. Поместените по-долу въпроси са свързани с проучване на Вашето отношение към учителската рецензия и уменията за нейното използване по посока на подобряване на собствената речева продукция. Надяваме се да споделите откровено своето становище по предложените въпроси.

Клас.....Учебно заведение.....

Населено място.....

1. Необходима ли Ви е учителска рецензия като мотиватор за учене и стремеж за подобряване на комуникативните умения?

А) да   Б) не   В) отчасти

2.

2.1. Какво очаквате/предпочитате да видите в края на проверения Ви от учителя текст?

А) само оценка

Б) само рецензия

В) и оценка, и рецензия

2.2. Какво очаквате да разберете/научите от учителската писмена рецензия?

А) констатации за постижения/пропуски и препоръки

Б) констатации за постижения и препоръки

В) констатации за пропуски и препоръки

Г) обосноваване на оценка, констатации (за постижения/пропуски) и препоръки

Д) обосноваване на оценка и препоръки

Е) само обосноваване на оценка

3. Случвали се в практиката на обучението Ви по български език и литература учителят да пише само рецензия или само оценка? Каква е обичайната практика?

А) само оценка – по-често

Б) само рецензия – по-често

В) винаги оценка и рядко рецензия

Г) винаги рецензия и по-рядко оценка към нея

Д) най-често и рецензия, и оценка едновременно

4.

4.1. Четете ли учителската рецензия?

А) да, винаги

Б) не, никога

В) да, понякога

4.2. Разбирате ли констатациите и дадените от учителя препоръки в рецензията към Ваш писмен текст?

- А) да, винаги
- Б) не, никога
- В) понякога (по-скоро често)
- Г) понякога (по-скоро рядко)

5. Каква е обичайната практика на учителя при поправката на грешки, открити във Вашата писмена работа?

- А) учителят поправя конкретната грешка и констатира най-общо пропуските в рецензията
- Б) учителят маркира конкретната грешка и в рецензията насочва към конкретни, неусвоени/нарушени книжовноезикови норми или други правила
- В) учителят маркира грешките и вписва обобщена констатация за тях в рецензията

6. Какво е отношението Ви към проверен от учителя Ваш писмен текст, в който само са маркирани грешки (дефицити) и не е вписана рецензия?

- А) по-трудно Ви е да редактирате целия текст
- Б) по-лесно Ви е да редактирате целия текст
- В) в подчертания текстов участък можете успешно да редактирате, но като цяло не добивате представа за постиженията и слабостите си
- Г) друго (посочете): .....

7. Как приемате, изказани в рецензията, твърдения за дефицити в конкретната си писмена разработка?

- А) като обида към положения от Вас труд като автор на текста
- Б) като желание на учителя да Ви помогне в бъдещата редакторска дейност
- В) като стимул за по-нататъшна дейност по речевото Ви развитие

8. Как реагирате обикновено, ако не сте съгласни с някои от изложените в рецензията на учителя констатации?

- А) винаги съм съгласен/а с констатациите на учителя
- Б) не искам обяснения, защото те не ме интересуват; важна е само оценката
- В) не искам обяснения, за да не настройвам учителя срещу себе си

9. Какво преобладава в рецензията на учителя Ви по български език и литература към Ваши писмени текстове?

- А) препоръки за припомняне на неусвоено/нарушено правило
- Б) препоръки за конкретни редакторски действия на проверения текст
- В) констатации за дефицити на текста
- Г) констатации за позитиви на текста
- Д) в рецензията винаги присъства констатация и за позитиви, и за дефицити
- Е) констатациите в рецензията винаги са допълнени от препоръки
- Ж) не мога да преценя кой модел е преобладаващ

10. Помагат ли Ви рецензиите на учителя да редактирате цялостно текста си?

- А) да, винаги
- Б) по-скоро да
- В) отчасти
- Г) почти не

11. Работите ли в часовете за редактиране на писмени текстове и върху разчитане и разбиране на учителската рецензия към проверен Ваш писмен текст?

- А) да, винаги
- Б) не, никога
- В) понякога (по-скоро рядко)
- Г) понякога (по-скоро често)

12. Работите ли в часовете за развитие на комуникативни компетентности върху съотнасяне на констатациите от учителски рецензии с критериите за оценка на съответния проверен и рецензиран писмен ученически текст?

- А) да, често
- Б) не, никога
- В) понякога
- Г) да, по-скоро рядко

13. Насочват ли Ви учителските рецензии към конкретните пропуски или най-важните грешки, които трябва да отработите?

- А) да, винаги рецензията насочва към конкретни грешки
- Б) не, никога рецензията не посочва конкретни грешки
- В) най-често учителската рецензия съдържа обща констатация за допуснатите грешки

14. Кой е преобладаващият модел на отработване на грешките от писмени ученически текстове в часовете за редактиране?

- А) Поправяме отделни грешки, изведени от учителя и определени от него като типични.
- Б) Четем и коментираме някои от най-добрите ученически писмени работи.
- В) Имаме възможност да работим диференцирано върху собствените си грешки.

15. Четете ли у дома рецензията на учителя към Ваш писмен текст и опитвате ли се да разберете основанията му за оценка и за дадените препоръки?

- А) да, често
- Б) не, никога
- В) понякога

16. Как процедурите с рецензия, съдържаща констатации за Ваши пропуски/грешки?

- А) Посещавам часове за консултационна дейност, за да отработя с учителя персоналните си пропуски.
- Б) Не ме интересува констатацията на учителя.
- В) Търся сам начин за отработване на грешките си и усвояване на нарушените правила. (Можете да обележите предпочитан от Вас друг начин:.....)

17. Как процедурите при категорична препоръка в учителската рецензия да отработите определени грешки?

- А) Припомням си съответните правила и тогава редактирам конкретните грешки.
- Б) Не поправам отново текста си/грешките си (или по-често постъпвам по този начин).
- В) Редактирам писмената си работа изцяло, като се съобразявам с препоръките на учителя.

18. Изисква ли учителят Ви по български език и литература да редактирате грешките в проверена от него Ваша писмена работа?

- А) да, винаги
- Б) да, често

В) да, понякога (по-скоро рядко)   Г) не, никога

19. Изисква ли учителят Ви по български език и литература да направите цялостна поправка на проверена и оценена Ваша писмена работа?

А) да, винаги

Б) да, често

В) да, понякога (по-скоро рядко)   Г) не, никога

20. Проверява ли учителят Ви по български език и литература как сте направили поправка на предходно проверена и рецензирана Ваша писмена работа?

А) да, винаги

Б) да, понякога (по-скоро често)

В) да, понякога (по-скоро рядко)

Г) не, никога

21. Каква е функцията на учителската рецензия към ученически писмени текстове?

А) Задължение е на учителя и затова трябва да се вписва към ученически текстове.

Б) Функцията на рецензията е да запознае родителите/

учениците с мотивите на учителя за оценка.

В) Рецензията трябва да насочи вниманието на ученика към постиженията и към слабостите, които трябва да се преодолеят занапред.

Ако имате друга гледна точка, споделете я!

.....

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА УЧАСТИЕТО В АНКЕТАТА!